



T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Sayı : 546
Tarih : 21.07.2014

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

4628 Sayılı Elektrik Piyasası Kanunu'na Ek Madde eklenmesine ilişkin Kanun Teklifi,
genel gerekçesi ve madde gerekçeleriyle birlikte ekte sunulmuştur.

Bilgilerinize ve gereği arz olunur.

Selma Irmak - *Faysal Sariyildiz*

Selma IRMAK

Faysal SARIYILDIZ

Şırnak Milletvekilleri

TBMM BAŞKANLIĞI				
Tali Komisyon	Sağlık, Aile, Çekene ve Sosyal İşler - Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji			
Esas Komisyon	Plan ve Bütçe			
Tarih:	05 Ağustos 2014		E. No: 2/2322	
Ysn. Uzm.	Esk. Yrd.	Başkan	Gn. Sek. Yrd.	Gn. Sek.
<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>	<i>[Signature]</i>
TBMM BAŞKANI	<i>[Signature]</i>			

TBMM KARUNLAR ve KARARLAR BŞK.LİĞİ
21 Temmuz 2014
Numara:

T B M M KİTAPHANE VE ARŞİV HİZM. BAŞKANLIĞI
21 Temmuz 2014
No: 325744

GEREKÇE

Enerji insan yaşamı için hassas ve kamusal bir haktır. Bu nedenle kar-zarar ölçeğinde ele alınamaz. Enerji hayatımızın en vazgeçilmez ve yaşamsal girdilerinden biridir ve elektrik enerjisinin halka sunumunda hiçbir mazeret olamaz. Enerjiye alınıp satılan bir mal gözüyle bakan ve tamamen kâra odaklanmış bir anlayış sorunun temel kaynağıdır.

Enerji günümüz dünyasının konfor şartlarının olmazsa olmazlarından biri olarak karşımıza çıkmaktadır ve yaşantımızın vazgeçilmezlerinden biri olarak, erişiminin bir insan hakkı olarak tanımlanması gerektiği bir olgudur. Enerjiye erişim, günümüz dünyasında, maalesef insani bir olgu olarak değerlendirilmemektedir. Ülkemizde elektrik sektörü ve hizmetleri 4628 sayılı elektrik piyasası kanunu ile serbest piyasa adı altında üretimden tüketim noktasına çok başlı bir yönetim sistemi ile halka ulaştırılmaktadır. Kamusal bir hizmet ve temel bir insan hakkı olması gereken; doğal tekel özelliği olan elektrik, serbest piyasada kar edilen bir mal konumuna getirilerek halkın aleyhine bir piyasa ürünü haline getirilmiştir.

Kayıp kaçak sorunu çok yönlü parametrelere sahip bir sorundur. Öncelikle sorunun iki ana unsuru olan kayıp ve kaçak bileşenlerinin ayrıştırılması gerekmektedir. Kayıp terimi enerji nakil ve dağıtım hatlarının üzerinden akım geçmesi sonucu oluşan teknik kayıpları kapsar ve teorik olarak sıfırlanması mümkün değildir. Kaçak terimi ise bedeli ödenmeden kullanılan enerjiyi ifade etmektedir. Kayıp ve kaçak miktarlarının doğru olarak tespitinin yapılabilmesi için şebeke üzerinde çeşitli ölçüm noktalarının oluşturulması ve hatlardaki teknik kayıpların doğru olarak ölçülmesi gerekmektedir. Kaçak elektrik kullanımı ise toplumsal bir sorun olup, toplumun sosyal, ekonomik, politik unsurlarına bağlıdır. Bu nedenle bu ilişkilerin incelenmesi gerekmektedir.

Türkiye'nin sanayide ve meskenlerde elektrik fiyatları açısından dünyanın en pahalı elektrik satan ülkelerinden biri olduğu dikkate alındığında, aylık 250 kWh ortalama bir tüketimde oluşacak elektrik faturalarının halkın geliri içinde çok yüksek oranda bir gider payına sahip olacağı dikkate alınmalıdır. Elektrik üretiminin çoğunun, üretim maliyetinin ucuz olduğu hidroelektrik kaynaklardan sağlandığı yerleşim meskenlerinde, ihtiyacı olan ailelere aylık 250 kWh'lik tüketim bedelsiz verilmelidir. Bu çalışmanın, tüm ülkeye yaygınlaştırılması ile hem usulsüz elektrik kullanımı azalacak, hem de sosyal devlet anlayışı güçlenecektir.

Yapılan çalışmalarda kaçak elektrik kullanım sebebi olarak halkın % 46'sı geçim sıkıntısını ve %43'ü de elektrik fiyatlarının yüksek olmasını belirtmiştir. Aslında iki sebebin de ekonomik gelişmişliğe dayandığı görülmektedir. Usulsüz elektrik kullanımının önlenmesi için gelir düzeyinin ve istihdamın artırılmasını ve elektrik fiyatlarının ucuzlatılması önem arz etmektedir.

Elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve dağıtımının kamu hizmeti niteliği taşıması nedeniyle kamusal bir faaliyet olarak her türlü kâr ve rant ilişkisinden arındırılmış, kesintisiz, kaliteli ve ucuz (erişilebilir) olarak halka sunulması esas olmalıdır.

Elektrik dağıtım bölgelerinde varlıkların daha verimli işletileceği, maliyetlerin azalacağı, kayıp kaçağın düşürüleceği söylenerek özelleştirmelere hız verilmiştir. Ancak geline nokta işler hiç de umulduğu gibi gitmemiştir. Bu süreçlerde kamuda iken gösterilmeyen kolaylıklar özel şirketlere gösterilmiş, özelleştirilen bölgeleri ayakta tutmak adına tüketim bedelleri ve hizmet bedelleri aşırı zamlar ile artırılmış bu bedeller tüketicilere yüklenmiştir.

Bölgemizde özellikle kayıp ve kaçak oranının yüksek düzeyde gözüktüğü Dicle EDAŞ ve Vangölü EDAŞ illerinde devasa ve ulusal bir sorun olarak çıkarılmış ve bu sorunun çözümü kamusal ve toplumsal yönleri bir kenara bırakılarak tamamen kar alanı olarak bırakılan özel sermayenin insafına bırakılmıştır. Bölgenin geri bırakılmışlığı bir yana tarımsal sulamada ve kışın ısıtmada yoğun olarak tüketilen elektriğin kayıp-kaçak oranını yükseltmesi ve Devletin yıllardır uyguladığı yanlış politikalarla ve yetersiz yatırımlarla bu sorun kangren haline getirilmiş ve bu durum bu bölgeleri alan özel şirketlerin elinde devlete ve bölgede yaşayan vatandaşlara karşı bir koz olarak kullanılma riski taşır hale getirilmiştir. Önümüzdeki dönemlerde kar amacı güden özel sektörün bölgesel tarife gibi toplumsal barışı bozabilecek uygulamaların yürürlüğe konulması ihtimalleriyle değerlendirildiğinde bölgede özelleştirme uygulamalarının Ülke'nin diğer bölgelerinden farklı olarak daha yaygın kitlesel tepkilere yol açabileceği ve daha büyük olumsuzluklara meydan vereceği göz ardı edilmemelidir. Genelde enerji kaynaklarına ve özelde de diğer kaynakların kullanımı konusunda kaynaklara sahiplik bilincinin oluşturulması, halk ile bu ilişkilerin geliştirilmesi için özel çaba harcanmalıdır. Yine Halkın sorunlarına çözüm oluşturulması için kamusal yaklaşım esas alınarak sosyal, kültürel ve politik boyutları olan bu sorunun bir bütün olarak değerlendirilmesi gerekir. Aksi halde Halk ile özel şirketleri karşı karşıya bırakan anlayışın bu sorunları çözme gücü de olamaz.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Düzenleme ile kişi başı geliri brüt asgari ücretin brüt tutarı ve az olan hanelerin 250 kilovat saate kadar olan elektik kullanımlarının bedelsiz; kişi başı gelir düzeyleri asgari ücretin brüt tutarı kadar ve az olan hanelerin kullandıkları elektrik enerjisinin 250-350 kilovat saat arasında olan elektrik enerjisini %70, üzeri tüketimler için %50 ucuz; kullanmaları amaçlanmıştır. Ayrıca bu düzenlemeden kaynaklı ortaya çıkan özel maliyetlerin kamu bütçesinden karşılanması amaçlanmıştır.

**4628 SAYILI ELEKTİRİK PİYASASI KANUNU'NA EK MADDE
EKLENMESİNE İLİŞKİN KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4628 Sayılı elektrik piyasası kanununa aşağıdaki Ek Madde eklenmiştir.

EK MADDE 1- Elektrik enerjisi arzı yapılan tüm hanelerin elektrik kullanımlarına ilişkin olarak;

Gelir testi sonucu kişi başı gelir düzeyleri asgari ücreti brüt tutarı ve az olan hanelerin, kullandıkları elektrik enerjisinin 250 kilovat saate kadar olan miktarından herhangi bir bedel alınmaz.

Gelir testi sonucu kişi başı gelir düzeyleri asgari ücretin brüt tutarı ve az olan hanelerin, kullandıkları elektrik enerjisinin 250-350 kilovat saat arasında olan elektrik enerjisi tüketimleri için, cari birim fiyat tarifesinin yüzde otuzu, üzeri tüketimler için %50'si uygulanır.

Bu kanunun uygulanması sırasında ortaya çıkacak kurumsal maliyetler merkezi bütçeden karşılanır.

MADDE 2- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.